A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (első tanács)

2005. november 10. *

A C-432/03. sz. ügyben,

az EK 226. cikk alapján kötelezettségszegés megállapítása iránt 2003. október 10-én

az **Európai Közösségek Bizottsága** (képviseli: A. Caeiros, meghatalmazotti minőségben, kézbesítési cím: Luxembourg)

felperesnek

a **Portugál Köztársaság** (képviseli: L. Fernandes, meghatalmazotti minőségben, segítője: N. Ruiz advogado, kézbesítési cím: Luxembourg)

alperes ellen

* Az eljárás nyelve: portugál.

benyújtott keresete tárgyában,

A BÍRÓSÁG (első tanács),

tagjai: P. Jann tanácselnök, K. Schiemann, N. Colneric, K. Lenaerts (előadó) és Juhász E. bírák,

főtanácsnok: L. A. Geelhoed,
hivatalvezető: M. Ferreira főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2005. június 9-i tárgyalásra,

a főtanácsnok indítványának a 2005. szeptember 8-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Keresetében az Európai Közösségek Bizottsága annak megállapítását kéri a Bíróságtól, hogy a Portugál Köztársaság, mivel az 1951. augusztus 7-i 38/382. sz. törvényrendelettel (Diário do Governo, I. sorozat, 166. sz., 1951. augusztus 7., 715. o., a továbbiakban: törvényrendelet) elfogadott, a városi építkezésről szóló általános szabályzat (Regulamento Geral das Edificações Urbanas) 17. cikke szerinti típus-jóváhagyási eljárás során nem vette figyelembe a másik tagállamból behozott polietilén csövekre vonatkozóan az e tagállamokban kiállított típus-jóváhagyási bizonyítványokat, és erről nem értesítette a Bizottságot, nem

teljesítette az EK 28. és az EK 30. cikkből, valamint az áruk Közösségen belüli szabad mozgásának elvétől eltérő nemzeti intézkedésekre vonatkozó információ cseréjét biztosító eljárás létrehozásáról szóló, 1995. december 13-i 3052/95/EK európai parlamenti és tanácsi határozat (HL L 321., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 15. kötet, 427. o.) 1. cikkéből és 4. cikkének (2) bekezdéséből eredő kötelezettségeit.

Jogi háttér

A közösségi szabályozás

2 Az 1993. július 22-i 93/68/EGK tanácsi irányelvvel (HL L 220., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 12. kötet, 173. o.) módosított, az építési termékekre vonatkozó tagállami törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések közelítéséről szóló, 1988. december 21-i 89/106/EGK tanácsi irányelv (HL 1989. L 40., 12. o., magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 9. kötet, 296. o., a továbbiakban: 89/106 irányelv) 1. cikkének (1) bekezdése értelmében ezt az irányelvet kell alkalmazni az építési termékekre, amennyiben azokra a 3. cikk (1) bekezdése szerinti alapvető követelmények vonatkoznak.

3 A 89/106 irányelv 1. cikkének (2) bekezdése értelmében az irányelv alkalmazásában „építési termék"-nek minősül „minden olyan termék, amelyet azért állítottak elő, hogy tartósan a magasépítés és a mélyépítés építményeibe építsék be".

4 Ezen irányelv 2. cikkének (1) bekezdése értelmében a tagállamok meghoznak minden szükséges intézkedést annak érdekében, hogy az 1. cikkben szereplő, építményekhez használatos termékek csak akkor kerülhessenek forgalomba, ha

használhatók a tervezett rendeltetésükre, azaz ha olyan jellemzőkkel rendelkeznek, hogy azok az építmények, amelyekbe beépítik, amelyekhez hozzáillesztik, amelyekre felszerelik vagy felállítják őket, szabályszerű tervezés és kivitelezés esetén eleget tesznek a 3. cikkben meghatározott alapvető követelményeknek, amennyiben és ahol ezen építményekre ilyen követelményeket tartalmazó szabályozás vonatkozik.

5 Ugyanezen irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében azok az építményekre vonatkozó alapvető követelmények, amelyek valamely termék műszaki jellemzőit befolyásolhatják, előírások formájában az I. mellékletben szerepelnek. Ezek az előírások az építménnyel kapcsolatos mechanikai szilárdságra és állandóságra, tűzvédelemre, higiéniára, egészség- és környezetvédelemre, biztonságos használatra, zajvédelemre, az energiatakarékosságra és hőszigetelésre vonatkoznak.

6 A 89/106 irányelv 4. cikkének (1) bekezdése alapján „műszaki előírások" alatt az irányelv vonatkozásában szabványok és műszaki engedélyek értendők.

7 Az irányelv 4. cikkének (2) bekezdése értelmében a tagállamok feltételezik a termékek rendeltetésnek megfelelő használhatóságát, ha az építmények, amelyekhez felhasználásra kerülnek, megfelelnek az alapvető követelményeknek, ha e termékeket a CE-jelöléssel ellátták, amely jelzi, hogy megfelelnek – a harmonizált szabványokat átültető – adott nemzeti szabványoknak, valamely európai műszaki engedélynek, illetve harmonizált előírások hiányában a (3) bekezdés szerinti nemzeti műszaki előírásoknak.

8 Az említett (3) bekezdés értelmében a tagállamok közölhetik a Bizottsággal azoknak a nemzeti műszaki előírásoknak a szövegét, amelyek véleményük szerint meg-

felelnek az alapvető követelményeknek, hogy a Bizottság tájékoztathassa a tagállamokat azokról a nemzeti műszaki előírásokról, amelyek alapján vélelmezhető a 3. cikkben leírt alapvető követelményeknek való megfelelés.

9 A 89/106 irányelv 6. cikkének (1) és (2) bekezdése értelmében:

„(1) A tagállamok nem akadályozhatják területükön azoknak a termékeknek a szabad mozgását, forgalomba hozatalát és felhasználását, amelyek megfelelnek ennek az irányelvnek.

A tagállamok biztosítják, hogy ezeknek a termékeknek a rendeltetésszerű felhasználását ne akadályozzák olyan előírások vagy feltételek, amelyeket monopolhelyzetben levő közjogi szervek vagy közszolgáltatásokat ellátó vállalkozásként, illetve közjogi szervként működő magánjogi szervek szabnak meg.

(2) A tagállamok azonban engedélyezik területükön a 4. cikk (2) bekezdésében nem szereplő termékek forgalomba hozatalát abban az esetben, ha ezek megfelelnek a Szerződéssel összhangban levő nemzeti előírásoknak, feltéve, hogy a II. és III. fejezetben meghatározott európai műszaki előírások másként nem rendelkeznek. [...]"

10 Ugyanezen irányelv 16. cikke értelmében:

„(1) Ha a 4. cikk (2) bekezdésének értelmében egyes termékekre nincsenek műszaki előírások, akkor a rendeltetési hely szerinti tagállam kérelemre egyedi esetekben a hatályos nemzeti előírásoknak megfelelőnek tekinti a termékeket, amennyiben ezek megfeleltek a gyártó tagállam elismert szerve által végzett vizsgálatoknak és ellenőrzéseknek, feltéve, hogy ezeket a vizsgálatokat és ellenőrzéseket a rendeltetési hely szerinti tagállamban hatályos módszerek vagy e tagállam által ezzel egyenrangúnak elismert módszerek szerint végezték.

(2) A gyártó tagállam közli a rendeltetési hely szerinti tagállammal, amelynek rendelkezései szerint a vizsgálatokat és ellenőrzéseket végezni kell, azt az elismert szervet, amely az említett célból előreláthatóan jogosult lesz eljárni. A rendeltetési hely szerinti tagállam és a gyártó tagállam kölcsönösen megadnak egymásnak minden szükséges információt. E kölcsönös információcserét követően a gyártó tagállam jóváhagyja az így kijelölt szervet. Amennyiben egy tagállamnak fenntartásai támadnak, úgy megindokolja álláspontját, és értesíti erről a Bizottságot.

(3) A tagállamok gondoskodnak róla, hogy a kijelölt szervek kölcsönösen megadjanak egymásnak minden szükséges segítséget.

(4) Amennyiben egy tagállam megállapítja, hogy egy elismert szerv a vizsgálatokat és ellenőrzéseket nem nemzeti előírásai szerint végzi, akkor ezt közli azzal a tagállammal, amely kijelölte az illető szervet. Az utóbbi tagállam ésszerű időn belül értesíti a bejelentést tevő tagállamot a foganatosított intézkedésekről. Ha a bejelentést tevő tagállam a hozott intézkedéseket nem tartja kielégítőnek, akkor megtilthatja vagy különleges feltételekhez kötheti az érintett termék forgalomba hozatalát és felhasználását. Erről értesíti a másik tagállamot és a Bizottságot."

11 A 3052/95 határozat 1. cikke értelmében:

„Ha egy tagállam egy másik tagállamban jogszerűen előállított vagy forgalomba hozott termék bizonyos fajtája vagy típusa szabad mozgásának vagy forgalomba hozatalának megakadályozására tesz lépéseket, az ilyen tagállam ennek megfelelően értesíti a Bizottságot, ha az intézkedés közvetlen vagy közvetett eredménye a következő:

— az árukra általános tilalom bevezetése,

— az áruk forgalomba hozatalának megtagadása,

— az érintett termék fajtájának vagy típusának módosítása a forgalomba hozatal vagy forgalomban tartás előtt, vagy

— az áruk kivonása a piacról."

12 A 3052/95 határozat 3. cikkének (2) bekezdése értelmében ez az értesítés többek között nem terjed ki a kizárólag a közösségi harmonizáció érdekében hozott rendelkezésekre, valamint a Bizottság felé különös rendelkezések szerint közölt intézkedésekre.

13 E határozat 4. cikkének (1) és (2) bekezdése kimondja, hogy az 1. cikkben említett értesítést megfelelő részletességgel, érthető és átlátható formában készítik el, és az információt az intézkedés meghozatalának napjától számított 45 napon belül kell közölni.

A nemzeti szabályozás

14 A törvényrendelet 17. cikke értelmében az olyan új építőanyagok felhasználása vagy építési eljárások alkalmazása, amelyekre még nem létezik hivatalos előírás vagy kellő felhasználási tapasztalat, a Középítésügyi Minisztérium (Laboratório Nacional de Engenharia Civil, a továbbiakban: LNEC) építészeti nemzeti laboratóriumának előzetes véleményéhez kötött.

15 A Középítésügyi Minisztérium 1970. november 2-i rendelete (Diário do Governo, II. sorozat, 261., 1970. november 10-e, 7834. o.) és 1971. április 7-i rendelete (Diário do Governo, II. sorozat, 91. sz., 1971. április 19-e, 2357. o.) értelmében a vízellátó hálózatban kizárólag az LNEC által jóváhagyott műanyagok alkalmazhatóak.

A pert megelőző eljárás

16 2000 áprilisában egy portugál vállalkozás panaszt nyújtott be a Bizottsághoz, mivel az ellenőrző hatóság, az Empresa Pública de Águas Livres de Lisboa SA (a továbbiakban: EPAL) arra hivatkozva utasította el a Spanyolországból és Olaszországból behozott PEX polietilén csöveknek egy épület csőrendszerébe való beépítéséhez szükséges engedély iránti kérelmét, hogy e csöveket az LNEC nem

hagyta jóvá. A kérelmező vállalkozás ezt követően ismét az EPAL-hoz fordult, hogy beszerezze a nála levő külföldi engedélyek egyenértékűségéről szóló igazolást.

17 2000. május 26-i levelében az LNEC a kérelmező vállalkozást arról tájékoztatta, hogy az Instituto Italiano dei Plastici (a továbbiakban: IIP) által kiállított igazolás egyenértékűségének megállapítására vonatkozó kérelmét elutasította, mivel az IIP nem szerepel az építőipari műszaki engedélyt kiállító Európai Uniós tagszervezetek (a továbbiakban: UEATC) között, sem azon szervezetek között, amelyekkel az LNEC e tárgyban együttműködési szerződést kötött.

18 2000. szeptember 12-i felszólító levelében a Bizottság arról tájékoztatta a Portugál Köztársaságot, hogy mivel a törvényrendelet 17. cikke alapján a másik tagállamokból behozott polietilén csöveket típus-jóváhagyási eljárásra kötelezte, nem vette figyelembe e tagállamok által kiállított típus-jóváhagyási tanúsítványokat, és az intézkedésről nem értesítette a Bizottságot, nem teljesítette az EK 28. és az EK 30. cikkből, illetve a 3052/95 határozat 1. cikkéből és 4. cikkének (2) bekezdéséből eredő kötelezettségeit.

19 Mivel a portugál hatóságok által adott választ a Bizottság nem találta kielégítőnek, részükre 2001. május 16-án indokolással ellátott véleményt küldött, felszólítva őket, hogy a kézbesítést követő két hónapon belül hozzák meg az irányelvnek való megfeleléshez szükséges intézkedéseket.

20 Miután a portugál hatóságok válaszát a Bizottság nem találta kielégítőnek, benyújtotta a jelen keresetet.

A keresetről

Az EK 28. és az EK 30. cikk megsértésére vonatkozó első kifogásról

A felek érvei

21 A Bizottság elsőként kiemeli, hogy ha a szóban forgó csövek valóban a 89/106 irányelv értelmében vett „építési termékek", akkor azok nem tartoznak az irányelv 4. cikke értelmében vett harmonizált szabványok alá. Az irányelv 16. cikkében előírt különleges eljárás jelen esetben nem alkalmazható egyrészt azért, mert a szóban forgó csövekre nem léteznek portugál műszaki előírások, másrészt a bizonyítvány kiállításának és a típusjóváhagyás megadásának a két érintett tagállamban hatályos eljárása nem egyezik meg, és azok egymással nem is egyenértékűek. Az említett csövekre vonatkozó portugál szabályokat tehát az EK 28. és az EK 30. cikk alapján kell megvizsgálni.

22 A másik tagállamokból behozott polietilén csövek felhasználására vonatkozóan a törvényrendelet 17. cikkében előírt típus-jóváhagyási eljárás a behozatal mennyiségi korlátozásával azonos hatású intézkedésnek minősül. A portugál hatóságok nem közölték annak okát, hogy az említett csövek miért nem biztosítják az emberek egészségének és életének olyan szintű védelmét, amely megfelel a portugál szabályozással előírtnak.

23 Az áruk szabad mozgására vonatkozó ítélkezési gyakorlattal összhangban a portugál hatóságok kötelesek lettek volna figyelembe venni azon másik tagállamok hitelesítő szervei által kiállított bizonyítványokat, amelyek bár nem tagjai az UEATC-nek, azonban másik tagállamok által elismerten jogosultak a szóban forgó termékek bizonyítványának kiállítására. Amennyiben az IIP által kiállított bizonyítvány jogi hátteréről a portugál hatóságok nem rendelkeztek kellő információval, akkor azt beszerezhették volna az olasz hatóságoktól.

24 Az emberek egészségének és életének védelme céljához képest aránytalan volna azon oknál fogva elutasítani a csövek típusjóváhagyását, mert a csőrendszerek típusjóváhagyásával csak az LNEC foglalkozik.

25 Egyebekben ahhoz, hogy valamely előzetes közigazgatási engedélyezési rendszer az alapvető szabadságok korlátozása ellenére is igazolható legyen, olyan objektív szempontokon kell alapulnia, amelyek mentesek a hátrányos megkülönböztetéstől, és előzetesen ismertek, ezzel – az önkényes alkalmazás megakadályozása végett – behatárolva a nemzeti hatóságok mérlegelési jogkörét.

26 A portugál kormány álláspontja szerint a szóban forgó nemzeti rendelkezések mindössze a 89/106 irányelv 2. cikkét hajtják végre, amelynek értelmében a tagállamok kötelesek gondoskodni arról, hogy építményekhez használatos termékek csak akkor kerülhessenek forgalomba, ha azon építményekben való felhasználásuk, amelyekbe e termékeket beépítésre szánják, eleget tesznek ezen irányelv I. mellékletében foglalt alapvető követelményeknek.

27 Mivel a szóban forgó csövek nem tartoznak sem harmonizált szabvány, sem európai műszaki engedély, sem közösségi szinten elismert nemzeti műszaki előírás hatálya alá, a Portugál Köztársaságnak jogában áll azokra a törvényrendelet 17. cikkében előírt típus-jóváhagyási eljárást alkalmazni.

28 A 89/106 irányelv hatálya alá tartozó termékek esetén a megfelelőség ellenőrzésének különleges eljárását az irányelv 16. cikke írja elő, kimondva azt az elvet, hogy a tagállamok nem írhatnak elő vizsgálatot vagy ellenőrzést, ha azt valamely másik tagállamban már elvégezték. Jelen esetben tehát az Olasz Köztársaság – mint gyártó tagállam – volt az, aki nem tartotta be ezt az eljárást.

29 Mivel az LNEC nem tudott az IIP-vel együttműködni, ezért egyedül az IIP által kiállított bizonyítvány alapján csak a 89/106 irányelv 16. cikkének megsértésével tudta volna a csövek típusjóváhagyását elvégezni. E körülmények között a bizonyítvány elismerése lényegében annak elfogadását jelentette volna, hogy az érintett termékek alkalmasságától, az ellenőrzési eljárás tényleges megtörténtétől és az annak való megfeleléstől függetlenül bármely szervezet által kiállított mindenféle bizonyítványt elismernek.

30 A csőrendszerek megfelelésének ellenőrző rendszere a Portugália és másik tagállamok közötti csőkereskedelemben nem feltétlenül jelent komolyabb akadályt, mint az egyes csövek típus-jóváhagyási rendszere. Az építkezések biztonságát nem lehet pusztán az egyes csövek ellenőrzésével biztosítani.

A Bíróság álláspontja

31 Annak vizsgálata előtt, hogy a törvényrendelet 17. cikke alapján alkalmazandó típusjóváhagyási eljárás megfelel-e az EK 28. és az EK 30. cikknek, a portugál kormány szerint is először azt kell ellenőrizni, hogy e kormány ezen eljárás alkalmazásával valóban nem tett-e mást, minthogy a 89/106 irányelvből eredő kötelezettségeit teljesítette.

32 A 89/106 irányelv fő célja megszüntetni azokat a kereskedelmi korlátokat, amelyek akadályozzák az építési termékeknek a Közösségen belül történő szabad forgalomba hozatalát. E célból az irányelv felsorolja azokat az alapvető követelményeket, amelyeknek azon magasépítési és egyéb építményeknek kell megfelelniük, amelyekben az építési termékeket kívánják felhasználni, és amelyek végrehajtása harmonizált szabványokkal, átültetett nemzeti szabványokkal, európai műszaki engedélyekkel és közösségi szinten elismert nemzeti műszaki előírásokkal történik. A 89/106 irányelv 6. cikkének (1) bekezdése értelmében a tagállamok területükön nem akadályozhatják azoknak a termékeknek a szabad mozgását, forgalomba hozatalát és felhasználását, amelyek megfelelnek ennek az irányelvnek.

33 Egyik fél sem vitatja, hogy a szóban forgó csövek a 89/106 irányelv értelmében „építési termékek"-nek minősülnek, azonban nem tartoznak ugyanezen irányelv 4. cikke (2) bekezdésének értelmében vett harmonizált szabvány vagy európai műszaki engedély, illetve közösségi szinten elismert nemzeti műszaki előírás hatálya alá.

34 A 89/106 irányelv 6. cikkének (2) bekezdése értelmében a tagállamok területükön abban az esetben engedélyezik a 4. cikk (2) bekezdésében nem szereplő termékek forgalomba hozatalát, ha ezek megfelelnek az EK-Szerződéssel összhangban levő nemzeti előírásoknak, feltéve, hogy az európai műszaki előírások másként nem rendelkeznek.

35 A 89/106 irányelv tehát megerősíti, hogy valamely tagállam a harmonizált vagy közösségi szinten elismert műszaki előírások hatálya alá nem tartozó építési terméknek a területén történő forgalomba hozatalát csak a Szerződésből eredő kötelezettségekkel, különösen az áruk szabad mozgásának az EK 28. és az EK 30. cikkben foglalt elvével összhangban levő nemzeti rendelkezéseknek rendelheti alá.

36 Bár a 89/106 irányelv 16. cikke olyan különleges eljárást ír elő, amelynek értelmében azokat a másik tagállamból származó építési termékeket, amelyekre nincsenek harmonizált vagy közösségi szinten elismert műszaki előírások, a rendeltetési hely szerinti tagállam kérelemre egyedi esetekben a hatályos nemzeti előírásoknak megfelelőnek tekinti, amennyiben ezek megfeleltek a gyártó tagállam elismert szerve által végzett vizsgálatoknak és ellenőrzéseknek, feltéve, hogy ezeket a rendeltetési hely szerinti tagállamban hatályos módszerek vagy e tagállam által ezzel egyenrangúnak elismert módszerek szerint végezték.

37 E különleges eljárással összhangban a rendeltetési hely szerinti tagállam és a gyártó tagállam köteles megadni egymásnak minden olyan tájékoztatást, amely alapján ez utóbbi jóváhagyhatja a kijelölt szervet. Amennyiben valamely tagállamnak fenntartásai vannak, úgy a 89/106 irányelv 16. cikkének (2) bekezdésével összhangban megindokolja álláspontját, és értesíti erről a Bizottságot.

38 A 89/106 irányelv 16. cikke azonban nem szabályozza annak a gazdasági szereplőnek a helyzetét, amely olyan építési terméket hoz be, amelyre nem léteznek harmonizált vagy közösségi szinten elismert műszaki előírások, amennyiben a gyártó tagállam nem jelezte a rendeltetési hely szerinti tagállamnak, hogy mely szervezetet ismerte el vagy kívánja elismerni e célból.

39 Ezen eljárással érintett valamely tagállam mulasztása önmagában nem igazolhatja az áruk szabad mozgásának – valamely gazdasági szereplő által a szóban forgó termék másik tagállamban történő felhasználása során elszenvedett – korlátozását.

40 Mindebből következően – a portugál kormány állításával ellentétben – az irányelv 16. cikkében előírt különleges eljárás nem zárja ki, hogy az LNEC-hez hasonló típusjóváhagyást végző szerv által a törvényrendelet 17. cikkében és az 1970. és 1971. évi miniszteri rendeletekben előírt típus-jóváhagyási eljárás során valamely másik tagállam típusjóváhagyást végző szerve által kiállított bizonyítvány egyenértékűségének elutasítását az EK 28. és az EK 30. cikk szempontjából értékeljék.

41 Ezzel kapcsolatban meg kell állapítani, hogy valamely termék – adott célú felhasználásra való alkalmasságának tanúsításához szükséges – előzetes típusjóváhagyásra történő kötelezése az e tárgyban valamely másik tagállamban kiállított egyenértékűség-bizonyítvány elismerésének elutasításához hasonlóan korlátozza az importőr tagállam piacára való bejutást, ezért azt az EK 28. cikk értelmében mennyiségi importkorlátozással azonos hatású intézkedésnek kell tekinteni (lásd ezzel kapcsolatban a C-14/02. sz. ATRAL-ügyben 2003. május 8-án hozott ítélet [EBHT 2003., I-4431. o.] 62. és 63. pontját).

42 Az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében az ilyen intézkedést csak az EK 30. cikkben felsorolt közérdekű okok egyike vagy a Bíróság ítélkezési gyakorlatában meghatározott kényszerítő követelmény indokolhatja, feltéve különösen, hogy ez az intézkedés az elérni kívánt cél megvalósítására alkalmas, és nem lépi túl az ahhoz szükséges mértéket (lásd a C-390/99. sz., Canal Satélite Digital ügyben 2002. január 22-én hozott ítélet [EBHT 2002., I-607. o.] 33. pontját, a C-388/00. és C-429/00. sz., Radiosistemi egyesített ügyekben 2002. június 20-án hozott ítélet [EBHT 2002., I-5845. o.] 40–42. pontját, és a C-40/04. sz. Yonemoto-ügyben 2005. szeptember 8-án hozott ítélet [EBHT 2005., I-7755. o.] 55. pontját).

43 A törvényrendelet 17. cikkében előírt típus-jóváhagyási eljárás célja biztosítani a magasépítési és egyéb építményekben felhasznált anyagok biztonságát, következésképpen tehát az emberek egészségének és életének védelmét is szolgálja.

44 Az állandó ítélkezési gyakorlatból következik, hogy harmonizációs szabályok hiányában a tagállamok feladata meghatározni azt a szintet, amelyen az emberek egészségének és életének védelmét biztosítani kívánják, illetve határozni arról, hogy az érintett termékek forgalomba hozatalát előzetes engedélyeztetéshez kívánják-e kötni (lásd a C-293/94. sz. Brandsma-ügyben 1996. június 27-én hozott ítélet [EBHT 1996., I-3159. o.] 11. pontját).

45 Valamely tagállam által bevezetett intézkedés azonban nem tekinthető úgy, hogy nem lépi túl a cél eléréséhez szükséges mértéket, ha valamely másik – ugyanebben vagy másik tagállamban – lefolytatott eljárás során végzett ellenőrzés ismételt elvégzését írja elő (lásd ezzel kapcsolatban a Canal Satélite Digital ítélet [hivatkozás fent] 36. pontját).

46 Mint azt a Bíróság már megállapította, jóllehet valamely tagállam valamely másik tagállam által már jóváhagyott termékre szabadon írhat elő új jóváhagyási eljárást, a tagállami hatóságok kötelesek ugyanakkor hozzájárulni a közösségen belüli kereskedelem ellenőrzésének könnyítéséhez. Ebből következően indokolatlanul nem követelhetik műszaki vagy kémiai elemzések, illetve laboratóriumi tesztek elvégzését, ha ezeket az elemzéseket és teszteket valamely másik tagállamban már elvégezték, és ha azok eredményei ezeknek a hatóságoknak a rendelkezésére állnak, vagy kérelmükre rendelkezésükre bocsáthatók (a 272/80. sz., Frans-Nederlandse Maatschappij voor Biologische Producten-ügyben 1981. december 17-én hozott ítélet [EBHT 1981., 3277. o.] 14. pontja, a Brandsma-ítélet [hivatkozás fent] 12. pontja és a C-400/96. sz. Harpegnies-ügyben 1998. szeptember 17-én hozott ítélet [EBHT 1998., I-5121. o.] 35. pontja).

47 E kötelezettség maradéktalan teljesítése a termék típusjóváhagyásával vagy elismerésével – jelen esetben valamely másik tagállam típusjóváhagyást végző szerve által kiállított bizonyítvány egyenértékűségének megállapításával – megkeresett nemzeti szerv aktív közreműködését vonja maga után. Ez az aktív közreműködés adott esetben a másik tagállam szervére is vonatkozik; az importőr tagállam nemzeti piacára való bejutáshoz szükséges eljárások megkönnyítése céljából a tagállamok feladata a típusjóváhagyást végző illetékes szervek kölcsönös együttműködésének biztosítása.

48 Jelen esetben az LNEC arra hivatkozva tagadta meg az IIP által kiállított bizonyítvány egyenértékűségének elismerését, hogy az UEATC-nek – amelynek az LNEC tagja – az IIP nem volt tagja, illetve hogy azzal e területen együttműködési szerződést sem kötött. Az iratokból következik, hogy az LNEC a kérelmező vállalkozástól a rendelkezésére álló információkat nem kérte meg – amely alapján pedig az LNEC értékelhette volna az IIP által kiállított bizonyítványt —, és az információk megszerzése érdekében sem lépett vele kapcsolatba.

49 Azzal, hogy a törvényrendelet 17. cikke alapján a szóban forgó termékeket anélkül kötelezték típus-jóváhagyási eljárásra, hogy valamely másik tagállam típusjóváhagyást végző szerve által e tárgykörben kiállított bizonyítványt figyelembe vették volna, illetve megkérték volna a kérelmező vállalkozást vagy az említett szervet a szükséges tájékoztatás megadására, a másik tagállamból behozott termékek típusjóváhagyási kérelmével kapcsolatban a portugál hatóságok nem tettek eleget az EK 28. és az EK 30. cikk alapján fennálló együttműködési kötelezettségnek.

50 A szóban forgó csövekre vonatkozó konkrét – a portugál kormány szerint az IIP műszaki előírásainál szigorúbb – portugál típus-jóváhagyási előírásokkal kapcsolatban emlékeztetni kell arra, hogy ahhoz, hogy valamely előzetes közigazgatási

engedélyezési rendszer az alapvető szabadságok korlátozása ellenére igazolható legyen, olyan objektív szempontokon kell alapulnia, amelyek mentesek a hátrányos megkülönböztetéstől és előzetesen ismertek, ezzel – az önkényes alkalmazás megakadályozása végett – behatárolva a nemzeti hatóságok mérlegelési jogkörét (a Canal Satélite Digital ítélet [hivatkozás fent] 35. pontja).

51 Mivel a törvényrendelet 17. cikke az olyan új építőanyagok felhasználása és építési eljárások alkalmazása esetén, amelyekre nem létezik hivatalos előírás vagy kellő felhasználási tapasztalat, az LNEC előzetes véleményét írja elő, nem tesz eleget e követelménynek.

52 A szóban forgó csöveknek a törvényrendelet 17. cikkében előírt típus-jóváhagyási eljárásra kötelezésével a portugál szabályozás sérti az arányosság elvét, következésképpen ellentétes az EK 28. és az EK 30. cikkel.

53 Ebből következően a Bizottság által felhozott első kifogás megalapozott.

A 3052/95 határozat 1. cikkének és 4. cikke (2) bekezdésének megsértésére vonatkozó második kifogásról

A felek érvei

54 A Bizottság álláspontja szerint az, hogy az EPAL megtagadta a szóban forgó termékeknek az LNEC által kiállított bizonyítvány hiányában történő típusjóváhagyását, az LNEC pedig nem ismerte el az IIP által kiállított bizonyítvány egyenértékűségét, együttesen a 3052/95 határozat értelmében vett olyan „intézkedésnek" minősül, amelyről az elfogadást követő 45 napon belül őt értesíteni kellett volna.

55 A portugál kormány ezzel szemben arra hivatkozik, hogy a 3052/95 határozat 3. cikkének (2) bekezdése értelmében ez az értesítés többek között nem terjed ki a kizárólag a közösségi harmonizáció érdekében hozott rendelkezésekre. Az IIP által kiállított nemzeti típus-jóváhagyási bizonyítvány egyenértékűsége elismerésének megtagadásával a Portugál Köztársaság csak a 89/106 irányelv alapján fennálló kötelezettségeit hajtotta végre.

A Bíróság álláspontja

56 A 3052/95 határozat – 1. cikke értelmében – azokra az intézkedésekre vonatkozik, amelyekkel valamely tagállam valamely másik tagállamban jogszerűen előállított vagy forgalomba hozott termék bizonyos fajtájának vagy típusának szabad mozgását akadályozza.

57 A 3052/95 határozat „intézkedés" fogalmába – a bírósági határozatokat kivéve – a tagállamok által hozott minden olyan intézkedés beletartozik, amellyel valamely másik tagállamban jogszerűen előállított vagy forgalomba hozott termék szabad mozgását akadályozzák, függetlenül annak formájától vagy a kibocsátó hatóságtól (a Radiosistemi-ítélet [hivatkozás fent] 68. pontja).

58 Amennyiben az EPAL és az LNEC által a törvényrendelet, illetve az 1970. november 2-i és 1971. április 7-i miniszteri rendeletek alapján hozott határozatok összességükben ténylegesen azzal a hatással járnak, hogy megakadályozzák a szóban forgó csövek felhasználását, akkor azokat a 3052/95 határozat 1. cikke értelmében vett „intézkedésnek" kell tekinteni.

59 Mint az a jelen ítélet 31–35. pontjából is következik, itt nem a 89/106 irányelvvel előírt intézkedésről van szó. A Portugál Köztársaság állításával ellentétben a szóban

forgó intézkedésre nem terjed ki a 3052/95 határozat 3. cikkének (2) bekezdésében foglalt értesítési kötelezettség alóli mentesség.

60 Mivel erről az intézkedésről nem értesítette 45 napon belül a Bizottságot, a Portugál Köztársaság megsértette a 3052/95 határozatból eredő kötelezettségeit.

61 Ennélfogva a Bizottság második kifogása szintén megalapozott.

62 A fenti megállapításokra tekintettel meg kell állapítani, hogy a Portugál Köztársaság – mivel a törvényrendelet 17. cikke szerinti típus-jóváhagyási eljárás során nem vette figyelembe a másik tagállamból származó polietilén csövekre vonatkozóan e tagállamokban kiállított típus-jóváhagyási bizonyítványokat, és erről nem értesítette a Bizottságot – nem teljesítette az EK 28. és az EK 30. cikkből, valamint a 3052/95/EK határozat 1. cikkéből és 4. cikkének (2) bekezdéséből eredő kötelezettségeit.

A költségekről

63 Az eljárási szabályzat 69. cikkének 2. §-a bekezdése alapján a Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. A Portugál Köztársaságot, mivel pervesztes lett, a Bizottság kérelmének megfelelően kötelezni kell a költségek viselésére.

A fenti indokok alapján a Bíróság (első tanács) a következőképpen határozott:

1) **A Portugál Köztársaság – mivel az 1951. augusztus 7-i 38/382. sz. törvényrendelettel elfogadott, a városi építkezésről szóló általános szabályzat 17. cikke szerinti típus-jóváhagyási eljárás során nem vette figyelembe a másik tagállamból származó polietilén csövekre vonatkozóan e tagállamokban kiállított típus-jóváhagyási bizonyítványokat, és erről nem értesítette a Bizottságot – nem teljesítette az EK 28. és az EK 30. cikkből, valamint az áruk Közösségen belüli szabad mozgásának elvétől eltérő nemzeti intézkedésekre vonatkozó információ cseréjét biztosító eljárás létrehozásáról szóló, 1995. december 13-i 3052/95/EK európai parlamenti és tanácsi határozat 1. cikkéből és 4. cikkének (2) bekezdéséből eredő kötelezettségeit.**

2) **A Bíróság a Portugál Köztársaságot kötelezi a költségek viselésére.**

Aláírások